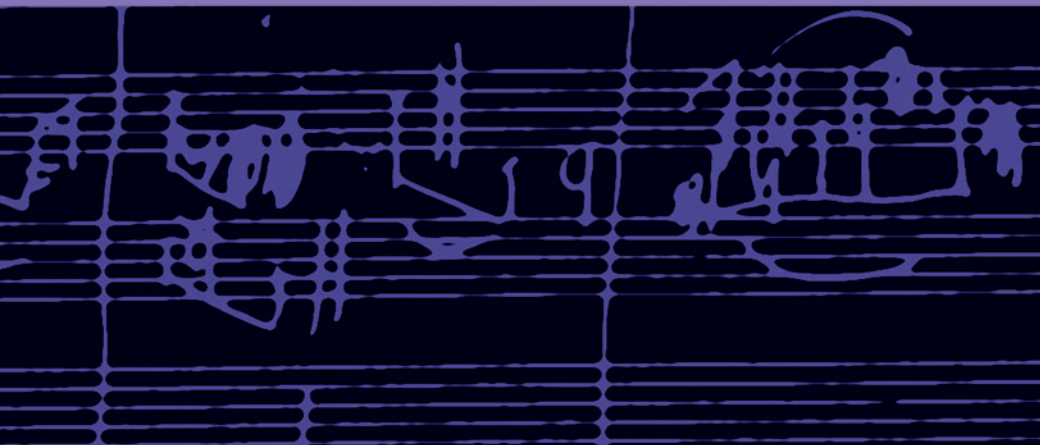

Festivalul Internațional „George Enescu”, ediția 1, 1958

CONCERTUL ORCHESTREI FILARMONICII „GEORGE ENESCU”

DIRIJOR: GEORGE GEORGESCU

**SOLIȘTI: YEHUDI MENUHIN
DAVID OISTRAH**

Ateneul Român, joi, 18 septembrie 1958
Romanian Athenaeum, Thursday, 18 September 1958

CD 1

Aram HACIATURIAN/KHACHATURIAN

Simfonia a II-a „cu clopote”

Symphony No. 2 ‘with Bells’

1. Andante maestoso	17’40”
2. Allegro risoluto	10’08”
3. Andante sostenuto	11’55”
4. Andante mosso. Allegro sostenuto	11’46”

T.T. CD 1: 51’33”

CD 2

Johannes BRAHMS

Concertul op.77 în re major pentru vioară și orchestră

Violin Concerto in D major, Op.77

1. Allegro non troppo	21’10”
2. Adagio	9’08”
3. Allegro giocoso, ma non troppo vivace	8’15”

Johann Sebastian BACH

Concertul în re minor, BWV 1043 pentru două viori și orchestră

Double Violin Concerto in D minor, BWV 1043

4. Vivace	4’09”
5. Largo, ma non tanto	7’53”
6. Allegro	5’19”

Constantin SILVESTRI

7. *Toccata* 4'47"

George ENESCU despre/about...

8. ...activitatea sa profesorală/...*his teaching activity* (1951)
(trad. rom. p. 14/see English version at p. 26)0'50"

9. ...Yehudi Menuhin (1951)
(trad. rom. p. 14/see English version at p. 26)3'17"

10. *Dirijorul/Conductor George Georgescu despre/about George Enescu* (1958)
(transcriere p. 15/see English version at p. 27)0'40"

T.T. CD 2: 65'32"

T.T. CD 1 + CD 2: 117'05"

Orchestra Filarmonicii „George Enescu”/’George Enescu’ Philharmonic Orchestra

Dirijor/Conductor: George Georgescu

Soliști/Soloists: Yehudi Menuhin, David Oistrach (CD 2: 4, 5, 6)

Înregistrări istorice/*Historical Recordings* Radio România (1958)

Credite foto/*Photographic credits*: Arhiva Radio România/*Romanian Radio Archives*

©+© 2011, Radio România

Album elaborat în cadrul Colectivului de Valorificare
a Patrimoniului Radio România

Album produced within the Recovery Group of Heritage Radio Romania

Redactor muzical/*Musical editor*: Tiberiu COMANDAȘU

Mastering: Marilena BARABAȘ

Grafică/*Graphics*: Constantin POPOVICI

David Oistrach, George Georgescu, Yehudi Menuhin

«Aseară în cadrul concertului dat de Orchestra Filarmonică de Stat „George Enescu“, dirijată de George Georgescu a avut loc și cel mai însemnat eveniment al festivalului. După ce marele violonist american Yehudi Menuhin a interpretat, cu acea trăire nobilă și profundă care-i este caracteristică, *Concertul* de Brahms, pe estrada Ateneului a apărut și David Oistrach. Cei doi mari violoniști ai lumii s-au întâlnit la București și, pentru a cinsti memoria lui George Enescu, au cântat împreună *Dublul concert pentru două viori și orchestră* de Johann Sebastian Bach, pe care fiecare dintre ei l-a executat în trecut alături de genialul muzician român. A fost un eveniment de semnificații impresionante și toți cei prezenți în sala Ateneului au simțit că trăiesc clipe aproape unice. Este cutremurător să ascuți această capodoperă a literaturii violonistice universale tălmăcită cu asemenea înțeleaptă și generoasă artă. Dar desfătarea estetică este sporită de simbolul acestui act, care dovedește că adevărații artiști se dăruiesc, așa cum spunea Enescu, „nu pentru a învinge, ci pentru a sluji“. David Oistrach și Yehudi Menuhin au slujit arta unul alături de celălalt, într-o frățescă și caldă colaborare. Acest eveniment artistic, de însemnătate mondială, care va purta pretutindeni faima primului Concurs și Festival Internațional „George Enescu“ este totodată un vibrant omagiu adus ideii nobile de pace și prietenie între popoare.»

Ada Brumaru

(Emisiunea „Cronica Festivalului“, 19 septembrie 1958, Programul I, 17.15.
Arhiva SRR, dosar 315, „Emisiuni muzicale 1958“.)

Aram Hacıaturian fusese invitat la București pentru a asista la audiția bucureșteană a creației sale, cea de a doua Simfonie „*cu clopote*”, Menuhin venea la București pentru prima dată după încheierea războiului, în condițiile noului regim instalat în țară, Constantin Silvestri, prezent pe afișul de concert cu a sa *Toccată* pentru orchestră, era intens preocupat, la Operă, de repetițiile spectacolului *Oedipe*; cu o zi mai înainte, în seara zilei de 17 septembrie, Silvestri a condus realizarea în primă audiție bucureșteană a celebri Simfonii de cameră, una dintre ultimele creații enesciene.

George Georgescu, în calitate de director al Filarmonicii, era amfitrionul întregului Festival. În concertul de deschidere a prezentat prima Simfonie, supranumită „Eroica” enesciană. De atunci și până în zilele noastre, prima temă a lucrării a rămas drept semnal, drept emblemă sonoră a întregului Festival.

Concertul din seara zilei de 18 septembrie 1958, programul acestuia, este grăitor în ce privește personalitatea șefului de orchestră dar și aspectul conjunctural în care are loc concertul. Două titluri dintre cele trei aparțin repertoriului contemporan, de secol XX. Dotat cu o intuiție ieșită din comun, maestrul Georgescu a știut cât de importantă este ancorarea Orchestrei Filarmonicii în marele repertoriu simfonic al deceniilor de mijloc ale secolului. De la Schönberg la Ravel, de la Richard Strauss la Hacıaturian, abordarea marelui repertoriu simfonic al secolului a contribuit la definirea personalității Orchestrei Filarmonicii bucureștene drept unul dintre colectivele simfonice importante în plan european. *Toccată* pentru orchestră de Constantin Silvestri este una dintre paginile repertoriului simfonic românesc de mare antren orchestral; impresionantă rămâne aici măiestria construcției de ansamblu, dinamica acumulărilor sonore, coloritul timbral, verva orchestrală pe care o dezvoltă un mare colectiv simfonic. *Simfonia a II-a*, „*cu clopote*” de Aram Hacıaturian rămâne cea mai importantă lucrare simfonică a autorului; face parte din galeria marilor simfoniști

ai muzicii sovietice din deceniile de mijloc ale secolului, alături de Prokofiev, de Șostakovici. Este una dintre simfoniile inspirate de teribila conflagrație mondială, de marile sacrificii ale celor mulți. Sonoritatea clopotelor, preluarea celebrei teme medievale „Dies Irae...”, se constituie într-un veritabil memento evocator, aspecte cărora li se alătură sugestive intonații est-europene, quasi orientale, preluate din folclorul armean. Sunt aspecte ce întregesc o construcție simfonică amplă de mare forță expresivă.

Concertul pentru vioară și orchestră în re major de Johannes Brahms este una dintre marile pagini concertante ale repertoriului violonistic clasic-romantic; este un adevărat colos ce se așază cu demnitate alături de concertele beethoveniene pentru pian și de cel pentru vioară. Aceasta a fost intenția lui Brahms însuși, anume aceea de a ținti spre înalt, spre idealul beethovenian în care amploarea construcției, generozitatea expresivă a ideilor, natura spirituală a acestora, idealul moral, să definească o lume a împlinirilor visate de întreaga umanitate.

Concertul a fost dedicat primului său interpret, violonistului Joseph Joachim, muzicianul de mare prestigiu în compania căruia Brahms însuși, în anii '80 ai secolului al XIX-lea, a concertat la Timișoara. Un deceniu mai târziu, la Viena, la Conservatorul de muzică, adolescentul Enescu își va aduce aminte de repetițiile la care vârstnicul Brahms, maestrul adulat de lumea muzicală a timpului, asista când și când.

Interpretarea de față, datorată lui Yehudi Menuhin, aparține perioadei de deplină maturitate a artistului. Împreună cu George Georgescu, cu Orchestra Filarmonicii bucureștene, Menuhin susține un discurs al cărui echilibru vizează sferele afunde ale unei spiritualități marcate de idealul clasic-romantic; sunetul vioarei sale se dovedește a fi o voce a sufletului, o adresare responsabilă, făcută omului care a trecut de vămile teribilelor încercări ale istoriei.

Tot atunci, în compania Orchestrei Filarmonicii bucureștene, a maestrului George Georgescu, în amintirea memorabilei lor colaborări cu George Enescu, Yehudi Menuhin și David Oistrach au prezentat publicului bucureștean *Dublul concert în re minor* de Bach. Era una dintre paginile pe care fiecare dintre cei doi muzicieni au cântat-o în compania lui Enescu însuși. Întâlnirea lor pe podiumul de concert a fost neanunțată anterior. Evenimentul s-a petrecut la sfârșitul concertului Orchestrei Filarmonicii, concert pe care îl rememorează imprimarea de față. Sub conducerea maestrului Georgescu, cu participarea celor doi celebri violoniști, prezentarea acestui concert bachian aducea în contextul epocii o semnificație cu totul aparte. Era un posibil început al dezghețului pe relația Est-Vest, era un semn că teribila „cortină de fier” putea fi străpunsă de sunetele muzicii; iar aceasta, date fiind inflexiunile viorii lui Menuhin – cel care a susținut partea primei viole a lucrării – și cele ale viorii lui Oistrach. Cei doi artiști s-au întâlnit „nu pentru a învinge, ci pentru a sluji”; ...expresia îi aparține lui Enescu însuși. O zi mai târziu, pe parcursul unei emisiuni radiofonice difuzate pe primul program, regretata noastră colegă, doamna Ada Brumaru, a menționat faptul potrivit căruia „toți cei prezenți în sala Ateneului au simțit că trăiesc clipe aproape unice. Este cutremurător să ascuți această capodoperă a literaturii violonistice universale tălmăcită cu asemenea înțeleaptă și generoasă artă”, spunea domnia sa la acea vreme; ...ceea ce observăm și noi astăzi. Avem posibilitatea de a rememora aceste mari momente ale vieții muzicale bucureștene, audiind imprimarea de față, o imprimare readusă la viață în condițiile actuale ale tehnicii audio.

Dumitru Avakian

The 'Enescu' International Festival is almost unique amongst the world's important musical events in having so much of its history preserved in recorded archives. In making many of these archives available in a series of 6 2-CD sets Editura Casa Radio is serving the public well in bringing many great evenings of music-making back to life again. The 'George Enescu' Philharmonic has played a central role in the life of the Festival from the start, often collaborating with conductors and soloists of the highest standards. This present recording of a concert featuring the great but sadly under-appreciated maestro George Georgescu, beside Yehudi Menuhin and David Oistrakh is a case in point. There are very few recordings of Georgescu's work and this concert is to my knowledge the only time that his interpretation of these works were ever recorded. The Khachaturian *Symphony* is very rarely played today, whilst Silvestri's *Toccata* makes me wish that more musicians played Silvestri's music in concert. These are performances to be treasured.

Evan Dickerson,
music critic and Board Member of the Enescu Society, London